

Rapor

Amerikan İkiyüzlülüğü, Başarısızlığı, Müttefiklerin Terk Edilmesi

Orta Doğu Ülkelerinden
ABD Askerlerinin
Çekilmesine İlişkin
Rus Dezenformasyonu

Proje hakkında

Instytut Badań
nad Turcją

Disinformation
in MENAT

Polonya Dışişleri Bakanlığı tarafından "Kamu Diplomasisi 2024-2025 - Avrupa boyutu ve dezenformasyonla mücadele" yarışması kapsamında desteklenmektedir.

Bu yayın yalnızca yazarın görüşlerini ifade eder ve Polonya Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın resmi görüşüyle bağdaştırılmaz.

Çeviren: Justyna Oszust

Yayının yazarı

Mateusz M. Piotrowski

Polonya Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nde (PISM) Amerika Programı'nın koordinatörüdür. Daha önce Uluslararası Güvenlik Programı'nda ABD ve transatlantik ilişkiler baş analisti olarak çalışmıştır. Araştırma alanı, ABD'nin iç ve dış politikasını; özellikle Avrupa ve Asya'daki müttefikleri, ortakları ve rakipleriyle ilişkilerini ile NATO ve Avrupa Birliği'yle işbirliği çerçevesindeki transatlantik ilişkileri kapsamaktadır. Uluslararası ilişkiler yüksek lisansı ve siyaset ile yönetim bilimleri doktoru. 2018 yılında PISM'e katılmadan önce, Polonya'nın Washington'daki Büyükelçiliği, Ulusal Güvenlik Bürosu ve Avrupa Parlamentosu'nda stajlar yapmıştır. 2023 yılında International Republican Institute (IRI) tarafından düzenlenen Transatlantic Security Initiative programının üçüncü edisyonuna katılmıştır.

Sonuçlar ve öneriler

Sonuçlar

Orta Doğu'daki Rus dezenformasyonu, Amerika Birleşik Devletleri hakkındaki algıların şekillenmesini etkileyerek onları, bölge ülkelerine kendi etkisini ve iradesini dayatan, dış politikasındaki genişlemeci hedeflerini daha etkili şekilde gerçekleştirmeye çalışan neokolonyal bir devlet olarak göstermektedir. ABD ordusunun yalnızca potansiyel saldırganları caydırmaya yönelik faaliyetlere – yani askerî birliklerin konuşlandırılmasına, tehditlerin izlenmesine, bölge ülkeleriyle ortak tatbikatlara katılmasına ve onların ordularını eğitmesine – değil, özellikle Afganistan, Irak ve Suriye'deki silahlı operasyonlara da karışmış olması, Rus dezenformasyonuna Orta Doğu toplumlarının değerlendirmelerini etkilemek için geniş bir alan sağlamıştır. Bu durum, ABD'nin bölgeye yönelik tutarlı bir dış politika yürütmesini, özellikle de ortaklarla eylem koordinasyonunu zorlaştırmaktadır. Daha geniş dış politikayı da etkilemektedir; örneğin Ukrayna'daki savaş bağlamında Batı ülkelerinin ötesine uzanacak bir Rusya karşıtı koalisyon oluşturulmasını.

Rus dezenformasyonunun baskın anlatıları, ABD'nin kaçıışı ve dış politikasının başarısızlığı üzerine kurulu olup, buna zorluklar ve tehditler karşısında müttefiklerini ve ortaklarını terk ettiği yönündeki söylemler eşlik etmektedir. Bu bağlamda Rusya, kendisini Batı'nın neokolonyal etkilerine karşı bölgesel ortakları desteklemek isteyen istikrarlı bir alternatif olarak sunmaktadır. Afganistan konusunda, Amerikan çekilmesindeki kaos özellikle vurgulanmış ve bunun ABD'nin bir süper güç olarak çöküşünün başlangıcını oluşturduğu iddia edilmiştir. Buna eşlik eden mesaj ise, Afgan ortaklarının ihaneti üzerineydi; bu mesaj, devlet üzerindeki kontrolün kaybedilmesi ve Afgan silahlı kuvvetlerinin Taliban'ın eylemlerine anlamlı bir tepki vermemesi gerçeğini tamamen görmezden geliyordu. Irak'ta bu anlatılar daha çok Amerikan işgalini ikna edici bir şekilde ele alıyordu ve geri çekilme planları genellikle belirsiz ve geri döndürülebilir olarak sunuluyordu. Suriye'de ise ABD'nin Afganistan ve Irak'taki zirve dönemlerine kıyasla çok daha az asker bulundurması ve operasyonların çoğunlukla özel kuvvetler aracılığıyla yürütülmesi nedeniyle, Amerikan varlığı sıkça ülkenin topraklarındaki petrol kaynaklarını arama ve güvence altına alma çabasıyla gerekçelendirilmiştir. Suriye'de, Afganistan ve Irak'taki en yoğun dönemlere kıyasla onlarca kat daha az sayıda askerle ve özel operasyonlar yürüterek bulunması nedeniyle, ABD askerlerinin varlığı sıklıkla ülke topraklarındaki petrol yataklarının aranması ve güvence altına alınması ile Suriye ve Rusya yönetimine karşı mücadele eden terörist gruplara destek sağlanması şeklinde sunuluyor; bu durumun bölgenin daha geniş çapta istikrarsızlaştırılmasına yol açacağı öne sürülüyordu.

Daha sonra bu içerik, yerel Arapça medya aracılığıyla ve sosyal medyada, hem Rusya ile bağlantılı gruplar tarafından yönlendirilebilen hesaplar hem de bağımsız şekilde Rusya yanlısı anlatıları çoğaltan sözde “faydalı aptallar” aracılığıyla yayılmıştır. Dezenformasyonu daha etkili kılmak için bu iletiler sıklıkla duygusal bir ton taşır ve ele alınan olayların mutlak niteliğini vurgular (ör. rezalet, başarısızlık, ihanet). Alıntılanan Amerikan politikacı ve yetkililerin ifadeleri ise seçici biçimde kullanılmış, tam bağlamı yansıtmayacak şekilde aktarılmıştır. Bununla birlikte, ABD ve daha geniş anlamda Batı'nın, kısa vadede Orta Doğu'daki Rus dezenformasyonuna tamamen etkili bir şekilde karşı koyacak araçlara sahip olduğu söylenemez. Bu durum, en azından tutarlı bir mesajın sürdürülmesi gerekliliği açısından bir zorluk teşkil eder; ki bu, dezenformasyon kampanyalarının doğasına tamamen aykırıdır.

Öneriler

Şunu belirtmek gerekir ki, ABD'nin yurtdışı yardım harcamalarında kayda değer sınırlamalara gitmesi ve dezenformasyonu tespit edip mücadele etmekten sorumlu ABD idari yapılarındaki azaltmalar göz önüne alındığında, aşağıdaki öneriler daha çok NATO, Avrupa Birliği veya bahsi geçen örgütlere üye Avrupa ülkeleri tarafından bireysel olarak uygulanabilir niteliktedir. Yukarıda sunulan sonuçlar dikkate alındığında, ABD'nin Orta Doğu'daki askeri varlığına ilişkin Rus dezenformasyonuna karşı önlem alma ve mücadele etme çabaları şu adımları içerebilir.

Orta Doğu infosferin izlenmesinin güçlendirilmesi ve karşı anlatılar oluşturulması

Rusya'nın ABD askerlerinin Orta Doğu'daki varlığına ilişkin stratejik öneme sahip çeşitli anlatıları, daha geniş anlamda Batı'yı (ör. NATO ülkeleri) etkileyen sonuçlar doğurduğundan, bu dezenformasyonun daha iyi tanınması ve Rusya'nın dezenformasyon faaliyetleriyle mücadele etmeye çalışan ülkelerde karar alıcıların farkındalığının artırılması gerekmektedir. Bu nedenle, Orta Doğu, Batı'nın devlet ve uluslararası kurumları tarafından güçlendirilmiş bir izleme alanı olarak ele alınmalı; böylece Rusya'nın kullandığı anlatılar daha etkin şekilde tespit edilip analiz edilebilir ve bunlara karşı önleyici ve karşıt eylemler yürütülebilir.

Toplumların direncinin artırılması

Orta Doğu'daki yerel medya ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılması gereklidir; bu iş birliği, gazetecilik becerileri, doğrulama yöntemleri konusunda eğitim verilmesini ve toplumların dezenformasyona, bilgi manipülasyonuna karşı direnç kazanmalarını sağlamayı hedeflemelidir. Bu alanlarda, özellikle sivil toplum kuruluşlarına, ek finansman sağlanması da gerekebilir.

NATO'nun Türkçe'de uyumlaştırılmış iletişim hatları

Aynı zamanda, Batı'nın mesajlarının genel düzeyde tekdüzelik kazanması önemlidir; böylece Orta Doğu ülkelerine yönelik en kritik konularda tutarlılık sağlanabilir. Bu durum, özellikle resmi hükümet iletişimi ile politikacıların ve devlet kurumlarının temsilcilerinin açıklamalarında büyük önem taşır. Bunu takiben, Orta Doğu'da faaliyet gösteren ve Arapça yayın yapan yabancı medya kuruluşlarının, örneğin İngiliz BBC veya Amerikan CNN'in faaliyetlerinin yoğunlaştırılması gereklidir; bu sayede, bilgi faaliyetlerindeki etkinlikleri nedeniyle yerel toplumlar için daha güvenilir ve popüler bir bilgi kaynağı haline gelebilirler.